

2024. gada 29. augustā

Cienījamie vecāki,

Nav noslēpums, ka vardarbība starp vienaudžiem, tostarp bulings, joprojām ir būtiska problēma Latvijas skolās. Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (OECD) 2018. gadā veiktais [pētījums](#) atklāj satraucošus datus – Latvijā ir visaugstākā bulinga izplatība starp visām Eiropas Savienības valstīm. Vairāk nekā trešdaļa skolēnu vismaz pāris reizi mēnesī piedzīvo emocionālo vai fizisko vardarbību skolā.

Skolas videi ir jābūt drošai, atbalstošai un iedrošinošai. Tai ir jābūt vietai, kurā skolēni var attīstīties vispusīgi, iegūt zināšanas un prasmes, veidot attiecības un gūt pozitīvu pieredzi, kas palīdzētu bērnu izaugsmē. Taču skolēnu savstarpējie pāridarījumi padara skolas gaitas par nepanesamu ikdienas cīņu, kas ietekmē ne tikai aizskartā skolēna vēlmi apmeklēt skolu vai pievērsties mācībām, bet arī viņa psiholoģisko veselību.

2023. gadā Rīgas Stradiņa universitātei apkopojot [pētījuma](#) datus no 127 skolām Latvijā secināts, ka 40,2% skolēnu vismaz vienu reizi pāris mēnešu laikā ir saskārušies ar bulingu. Līdztekus nepatīkamas piezīmes vai apsaukāšanos ķermeņa vai seksualitātes dēļ piedzīvojuši 36,4% skolēnu. Tāpat 34% respondentu atzīst, ka pēdējo mēnešu laikā viņi paši vismaz vienreiz ir darījuši pāri citiem bērniem. Izplatīts ir arī bulings digitālajā vidē – kiberbulings. Pētījumā atklāts, ka 21,8% skolēnu ir kļuvuši par kiberbulinga upuriem. Jāuzsver, ka par kiberbulinga upuriem biežāk kļūst bērni, pret kuriem skolā jau vērstas tradicionālais bulings.

Svarīgs aspekts ir tas, ka bulinga izplatības rādītāji mainās atkarībā no bērna vecuma, un lielāks pāridarītāju īpatsvars ir tieši zēnu un jaunāko klašu skolēnu vidū. Visaugstākie bulinga gadījumu rādītāji – gan cietušo, gan kā pāridarītāju grupā – ir novērojami 2. klašu skolēnu vidū, kur no bulinga cietuši gandrīz trešdaļa skolēnu, savukārt bulingu pret citiem vērsuši aptuveni piektā daļa otrklasnieku. Viszemākie bulinga izplatības rādītāji ir novēroti 9. klašu skolēnu vidū. Tieši tāpēc ir svarīgi jau laikus risināt bulinga problēmu skolās.

Lai mazinātu šo problēmu, Latvijā darbu ir uzsākusī [KiVa](#) programma, kas vērsta uz bulinga novēršanu un drošas skolas vides veidošanu. KiVa saimei jau pievienojušās 176 izglītības iestādes, un Jūsu skola ir viena no tām, kas drosmīgi pievienojas šai iniciatīvai, lai radītu drošāku un atbalstošāku vidi saviem skolēniem.

Ilgtermiņā no bulinga cieš pilnīgi visas iesaistītās puses – gan aizskartais bērns, gan viņa pāridarītājs, gan arī tie, kuri tikai novēro situāciju. Vieni kļūst nedroši, nepārliecināti par sevi, dzīvo pastāvīgās bailēs un viņos veidojas trauksme. Bet otri pieņem savu agresīvo uzvedību par normu, un viņos nostiprinās pārliecība, ka ar agresiju iespējams risināt it visu. Savukārt bērni, kuri izvēlas ignorēt problēmu, neiesaistīties un paiet garām, kā pieaugušie izmantos tās pašas problēmu risināšanas stratēģijas, padarot sabiedrību par vienaldzības un agresijas pilnu vietu.

Vide skolā ir nākotnes sabiedrības atspulgs. Tāpēc, lai mazinātu un novērstu pāridarījumu izplatību un radītu cieņpilnu un iekļaujošu vidi, Jūsu skolā šogad tika uzsākta starptautiska bulinga novēršanas programma KiVa, kas radīta Somijā. Skola, kurā mācās Jūsu bērns, ir viena no 176 izglītības iestādēm visā Latvijā, kuras šajā mācību gadā apņēmušās uzsākt aktīvu cīņu pret bulingu.

KiVa programma ir balstīta uz sadarbību starp vecākiem, skolotājiem un skolēniem, tāpēc Jūsu aktīvā līdzdalība ir nenovērtējams ieguldījums. Programma palīdzēs bērniem apgūt nepieciešamās zināšanas un prasmes, lai pretotos vardarbībai, kā arī veidotu stipru pamatu tādām vērtībām kā empātija, sapratne un līdzjūtība. Skolas KiVa komandas pedagogi ir apguvuši KiVa metodes, lai, vienlaikus strādājot gan ar pāridarītāju, gan ar cietušo bērnu risinātu situācijas un nepieļautu to atkārtosanos. Jūsu atbalsts ir būtisks mūsu centieniem veidot skolu, kurā valda cieņa un sapratne, un labestīgas attiecības starp bērniem.

Dati, kas iegūti vairāk nekā 200 Somijas skolās, liecina – pēc pirmā programmas ieviešanas gada KiVa skolās ir izdevies būtiski samazināt fiziskās un emocionālās vardarbības izpausmes, kas mazina arī bulingu virtuālajā vidē. Tāpat dati rāda, ka uzlabojas arī sekmes mācībās un vēlme apmeklēt skolu. 98 % skolēnu, kas cietuši no bulinga un kuriem atbalstu sniedza skolas KiVa komanda, uzskata, ka situācija ir uzlabojusies. Tomēr galvenā programmas veiksmes atslēga ir skolas kolektīva, skolēnu un viņu vecāku aktīva iesaiste, sadarbība un savstarpējs atbalsts.

Lai veicinātu izpratni par bulingu un [KiVa programmu](#), vēstules pielikumā pievienojam nelielu ceļvedi un faktu lapu. Priecāsimies, ja varēsiet iepazīties ar materiāliem!

Mēs ticam, ka skolēnu, pedagogu, skolas vadības un Jūsu, vecāku, kopējais ieguldījums dos pozitīvu impulsu KiVa programmas veiksmes stāstam arī pie mums Latvijā. KiVa komanda Latvijā novērtē katra vecāka ieguldīto laiku un mīlestību savā atvasē, un mēs ticam – kopīgi spēsim radīt pozitīvas pārmaiņas šai nozīmīgajā ceļā uz empātijas, sapratnes un līdzjūtības veidošanu mūsu skolā. Vienoti mēs varam sasniegt lieliskus rezultātus, un priecājamies par to, ka Jūs esat ar mums šajā ceļojumā.

Ar cieņu,

KiVa programmas komanda Latvijā

Valsts kancelejas KiVa programmas pilotprojekta koordinatore Dace Valte, e-pasts: Dace.Valte@mk.gov.lv, tālrunis: 67082975.

KiVa programmas pilotprojekta ieviesēja, Uzvedība.lv vadītāja Līga Bērziņa, e-pasts: Liga.berzina@outloud.lv, tālrunis: 29413704.